

කළමනාකරණ ගිණුකමිරණය සහ මූල්‍ය
Management Accounting and Finance

T - 02

ප්‍රමිත පිරිවැයකරණය සහ විචලනා විශ්ලේෂණය

ප්‍රමිත පිරිවැය (Standard Costing)

නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ එක් නිෂ්පාදන ඒකකයක් හෝ ඒකක කීපයක් නිෂ්පාදනය කිරීමට කලින් තීරණය කළ පිරිවැය, ප්‍රමිත පිරිවැයයි.

ප්‍රමිත පිරිවැයකරණයේ වාසි/අවාසි

වාසි

1. පිරිවැය පාලනය වැඩි දියුණු වීම.
2. පිරිවැය වාර්තා තබාගැනීමේ වියදම් අඩුකිරීම.
3. නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩුකරගත හැකිවීම.
4. අයවැය සැකසීමේ ක්‍රියාවලියට සහය වීම.
5. කළමනාකරණ සැලසුම්කරණයට හා තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය ප්‍රයෝජනවත් තොරතුරු ලබාදීම.
6. තොග පිරිවැයකරණයට පහසු ක්‍රමයක් වීම.
7. නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ දැමීමට උපකාරී වීම.
8. ආයතනයේ කාර්යමණ්ඩලය හා කළමනාකරුවන් දිරිගැන්වීම.

අවාසි

1. විචලනයන් සඳහා යථාර්ථවාදී නොවන සීමා පැනවීම.
2. ඇතැම් විචලනයන් වාර්තා නොවීම.
3. ඇතැම් අවස්ථාවලදී සේවකයන් අධෛර්යයමත් වීම.
4. අමුද්‍රව්‍ය වල ප්‍රමිත මිල තීරණය කිරීම ද්‍රව්‍ය වල සුලභතාවය හා ප්‍රමාණ වට්ටම් මත වෙනස් වීම.
5. ප්‍රමිත පිරිවැයක් සැලසුම් කිරීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් ගතවීම.
6. ප්‍රමිතයක් ස්ථාපිත කිරීමට මෙන්ම එය පවත්වාගෙන යාමට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය.
7. ප්‍රමිතය සෑම විටම යාවත්කාලීන කිරීමට සිදුවීම.

ප්‍රමිත පිරිවැය සහ අයවැයකරණය

ප්‍රමිත පිරිවැය මගින් යම් නිෂ්පාදන ඒකකයක අපේක්ෂිත පිරිවැය සම්පාදනය කරන අතර අයවැයක් මගින් සමස්ත ක්‍රියාවලියේ අපේක්ෂිත පිරිවැය සකසයි.

සමානතාවයන්

1. කාර්යසාධනය සඳහා කලින් තීරණය කල ඉලක්ක සැකසීම.
2. සත්‍ය කාර්ය සාධනය මැනීම.
3. කලින් තීරණය කල ඉලක්ක සමග සත්‍ය කාර්ය සාධනය සන්සන්දනය කිරීම.
4. සත්‍ය කාර්යසාධනය සහ ප්‍රමිතගත/සම්මත කාර්යසාධනය අතර විචලනයන් විශ්ලේෂණය කිරීම.
5. අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
6. මෙම ක්‍රම දෙකම පාලන අරමුණු උදෙසා භාවිතා කිරීම.

අසමානතාවයන්

අසමානතාවයන් / වෙනස්කම්

	ප්‍රමිත පිරිවැයකරණය	අයවැය
1. ආවරණය	නිෂ්පාදන පිරිවැය සඳහා වැඩිපුරම භාවිතා කරන අතර සමහර අවස්ථාවල අලෙවිකරණය සහ පාලන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ද භාවිතා කරයි.	විකුණුම්, මිලදී ගැනීම්, නිෂ්පාදනය, මූල්‍ය හා ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා භාවිතා කරයි.
2. පරාසය	විචලනයන් ගැඹුරින් විශ්ලේෂණය කරයි.	ක්‍රියාකාරකම් විශාල ප්‍රමාණයක් ආවරණය වුවද අයවැය විචලනාව දෙස එතරම් අවධානයක් යොමු නොවේ.
3. ගිණුම්කරණය සමග ඇති සබඳතාවය	ප්‍රමිත පිරිවැයේ විචලනයන් අදාල ගිණුම්වල වාර්තා කරයි.	විචලනයන් ගිණුම්ගත නොවේ. එහෙත් එක් එක් ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රමිත සහ සත්‍ය ප්‍රතිඵල පෙන්වීමෙන් විචලනයන් පාලනය කරයි.
4. උපයෝගීතාවය	වියදම් පාලනය කිරීමට මෙන්ම අඩු කිරීමට උපකාර කරගනී.	උපරිම වියදම් සීමාව පෙන්වන නමුත් අයවැය තුළින් නිෂ්පාදන වියදම් කාර්යක්ෂමතාවය පෙන්වන්නේ නැත.
5. පදනම	නිෂ්පාදන පරිමාව භාවිතා කල උපක්‍රම සහ කාර්යක්ෂමතාව ඇගයීමේ ක්‍රම මත පදනම්ව ප්‍රමිත පිරිවැය තීරණය වේ.	පසුගිය වසරේ පිරිවැය මත පදනම්ව අයවැය සකස් කරයි.
6. අනාගත දැක්ම	ප්‍රමිත යනු පිරිවැය ගිණුම්කරණයේ අනාගත දැක්මයි.	අයවැය යනු මූල්‍ය ගිණුම්කරණය අනාගත දැක්මයි.

ප්‍රමිත වර්ග

ප්‍රධාන ප්‍රමිත වර්ග හතරක් හඳුන්වාදිය හැක.

1. මූලික ප්‍රමිත
2. පරිපූර්ණ ප්‍රමිත
3. ළඟාකරගත හැකි ප්‍රමිත
4. වත්මන් ප්‍රමිත

1. මූලික ප්‍රමිත

දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ භාවිතා කිරීමට සකසා ඇති වසර ගණනාවකින් නොවෙනස්ව පවතින ප්‍රමිතයක් මේ නමින් හැඳින්වේ. එබැවින් වර්තමාන තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කිරීමට මෙම ප්‍රමිතයන් භාවිතා කළ නොහැකි අතර වර්තමාන ප්‍රමිතයන් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ප්‍රයෝජනවත් වේ.

2. පරිපූර්ණ ප්‍රමිත

පරිපූර්ණ තත්ත්වයන් යටතේ පමණක් ළඟා කරගත හැකි ප්‍රමිත පරිපූර්ණ ප්‍රමිත ලෙස හැඳින්වේ. මෙහිදී යන්ත්‍ර සූත්‍ර බිඳ වැටීම් හා අමුද්‍රව්‍ය නාස්තිය වැනි දෑ නොමැත යන කොන්දේසිය මත පදනම්ව ප්‍රමිතය සකස් කරනු ඇත.

මෙවැනි ප්‍රමිත ප්‍රායෝගිකව ළඟා කරගත නොහැකි බැවින් එය නිතර භාවිතා නොවේ. කෙසේ වෙතත් මෙය විමර්ශන හෝ සංවර්ධන උත්සවයන් සඳහා ප්‍රයෝජනවත් වේ.

3. ළඟා කරගත හැකි ප්‍රමිත

මෙම ප්‍රමිතය පදනම් වී ඇත්තේ කාර්යක්ෂමව වැඩ කිරීමෙන් ළඟාකරගත හැකි යන කොන්දේසිය මතය. මෙහිදී යන්ත්‍ර ක්‍රියාවිරහිත වීම සාමාන්‍ය පාඩු යනාදිය සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසයි.

4. වර්තමාන ප්‍රමිත

වර්තමාන තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් නිශ්චිත කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා මෙම ප්‍රමිතය ස්ථාපිත කරයි.

උදා :- වර්තමාන නාස්තිය, වර්තමාන ආකාර්යක්ෂමතාවයන්

නවීන ආයතනවල ප්‍රමිත පිරිවැය ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඇතිවන ගැටලු

1. සම්මත නොවන නිෂ්පාදන හෝ පාරිභෝගික අවශ්‍යතාව අනුව සකස් කළ නිෂ්පාදන

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් තුළින් යම්කිසි සමාන නිෂ්පාදනයක් පමණක් නිපදවන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලි සඳහා ප්‍රමිත පිරිවැය ක්‍රමය ආදාළ කරගත හැක. සම්මත නොවන නිෂ්පාදන හෝ පාරිභෝගික අභිමතය පරිදි සකස් කරන නිෂ්පාදන පරිසර සඳහා මෙම ක්‍රමය සුදුසු නොවේ. ප්‍රමිත පිරිවැය ඉක්මනින් යල්පැනීමට ලක්වීම.

2. ප්‍රමිත පිරිවැය ඉක්මනින් යල් පැහීමට ලක්වීම

නූතන ව්‍යාපාරික පරිසරය තුළ බෙහෙවින් දක්නට ලැබෙනුයේ කෙටි නිෂ්පාදන ජීවන චක්‍රයන් හිමි භාණ්ඩය. එම නිසා ප්‍රමිත පිරිවැය නිතර සමාලෝචනය කොට යාවත්කාලීන කළ යුතුය. මෙම ප්‍රමිත පිරිවැය ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පිරිවැය වැඩිකරනු ඇති නමුත් ප්‍රමිතීන් යාවත්කාලීන නොකලහොත් ඒවා සැලසුම් සහ පාලන අරමුණු උදෙසා භාවිතා කිරීමට සීමා පැනවෙනු ඇත.

3. නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය ස්වයංක්‍රීය වීම

නූතන ව්‍යාපාරික පරිසරය ඉතා ඉහළ ස්වයංක්‍රීයත්වයක් අත්පත්කරගෙන ඇත. ස්වයංක්‍රීය නිෂ්පාදන පරිසරයක කාර්යසාධනය මැනීමට සහ පාලනය කිරීමට සම්මත පිරිවැය ක්‍රමය කොතරම් ඉවහල් වේද යන්න සැක සහිතය.

4. පරිපූර්ණ ප්‍රමිත භාවිතා කිරීම

විචලනයන් යනු පිරිවැය අනුව මනිනු ලබන සත්‍ය කාර්යසාධනය සහ ප්‍රමිතය අතර වෙනසයි. කළමනාකරණ පාලන අරමුණු සඳහා විචලනයන්ගේ වැදගත්කම රඳා පවතින්නේ භාවිතා කරනු ලබන ප්‍රමිත වර්ගය අනුවය. අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම හා උසස් තත්වයන් අවධාරණය කරන JIT හා TQM ව්‍යාපාර නිරන්තරයෙන් පරිපූර්ණ ප්‍රමිත ක්‍රියාත්මක කරයි. එබැවින් පරිපූර්ණ ප්‍රමිත භාවිතා වන අවස්ථාවක අවාසිදායක විචලනයක අර්ථය, වර්තමාන ප්‍රමිතයක් භාවිතා වන අවස්ථාවක අවාසිදායක විචලනයක අර්ථයෙන් වෙනස් වේ.

5. අඛණ්ඩ වැඩිදියුණු කිරීමේ සංකල්පය

ප්‍රමිත පිරිවැයකරණය හා ප්‍රමිතයකට අනුගත වීම අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීමේ සංකල්පයට නොගැලපේ. මෙය JIT සහ TQM නිෂ්පාදන පරිසර තුළ ක්‍රියාත්මක වේ.

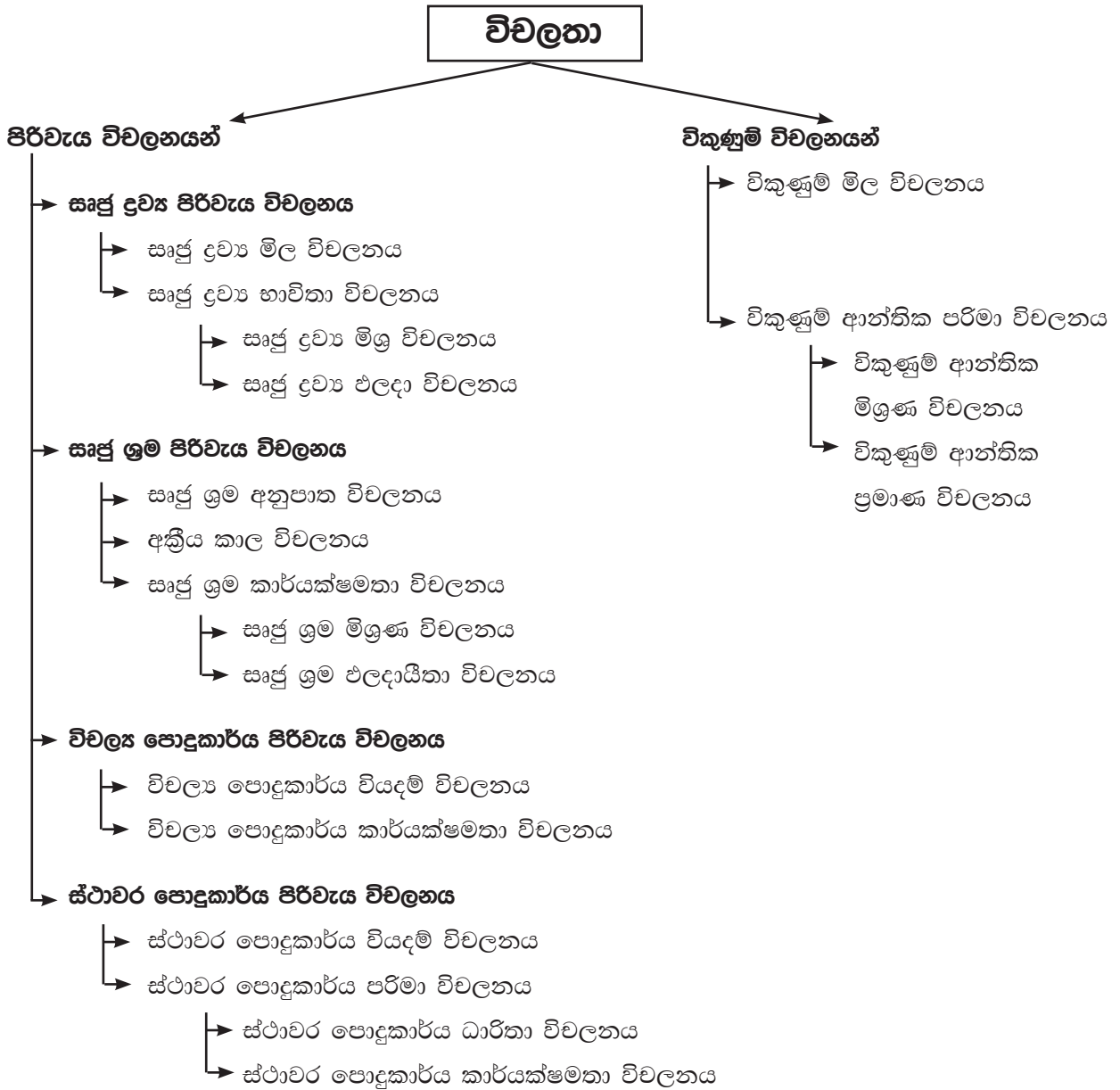
6. සවිස්තරාත්මක තොරතුරු අවශ්‍ය වීම

විචලන විශ්ලේෂණය බොහෝ විට සිදුවන්නේ සමස්ත පදනමක් මතය.
උදා : අමුද්‍රව්‍ය භාවිත විචලනය, මුළු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය
නමුත් වඩා සංකීර්ණ ව්‍යාපාරික පරිසරයකදී කළමනාකරණය සඳහා වඩා සවිස්තරාත්මක තොරතුරු අවශ්‍ය වේ.

7. කාර්යසාධනය අධීක්ෂණයේ වැදගත්කම

විචලන විශ්ලේෂණ වාර්තා යම්කිසි කාලපරිච්ඡේදයක් අවසානයේදී කළමනාකරුවන්ට ලබාදීමට වැඩි නැඹුරුවක් පවතී. නූතන ව්‍යාපාරික පරිසරය තුළ කළමනාකරුවන්ට නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ සිදුවන සිදුවීම් පිළිබඳව තොරතුරු එසැණින් අවශ්‍ය වේ.

විචලනා විශ්ලේෂණය (Variance Analysis)

සෘජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය විචලනය

සත්‍ය ද්‍රව්‍ය X සත්‍ය මිල	XXX
සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විචලනය	XX
සත්‍ය ද්‍රව්‍ය X ප්‍රමිත මිල	XXX
සෘජු ද්‍රව්‍ය භාවිත විචලනය	XX
ප්‍රමිත ද්‍රව්‍ය X ප්‍රමිත මිල	XXX

(සත්‍ය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමිත වටිනාකම)

අභ්‍යාස

01. ආශීර්වාදී සමාගම නිෂ්පාදනය කරන X නම් භාණ්ඩයේ ඇස්තමේන්තුගත සෘජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය පහත වේ.

DM 1 - කිලෝවැස් රු. 20 බැගින් කිලෝ 2 = රු. 40

ජනවාරි මාසයේ සත්‍ය නිෂ්පාදනය ඒකක 10,000 වන අතර සෘජු අමුද්‍රව්‍ය කි.ගුරු. 15,000 ක් ඒ සඳහා භාවිතා කළ අතර මිල රු. 22 ක් විය.

ඔබ විසින් පහත දෑ ගණනය කරන්න.

1. සෘජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය විචලනය
2. සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විචලනය
3. සෘජු ද්‍රව්‍ය භාවිත විචලනය

02. පෙත්මි සමාගම X නම් අමුද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් නිපදවන P නම් භාණ්ඩයේ සෘජු ද්‍රව්‍ය ප්‍රමිතය පහත පරිදි වේ.

DM X - කිලෝවැස් රු. 10 බැගින් කිලෝ 10 = රු. 100

සමාගම ජූනි මාසයේ X අමුද්‍රව්‍ය කි.ගුරු. 11,000 ක් රු. 88,000 ක පිරිවැයකට මිලදී ගෙන P ඒකක 1,000 නිපදවා ඇත.

ඔබ විසින් පහත දෑ ගණනය කරන්න.

1. සෘජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය විචලනය
2. සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විචලනය
3. සෘජු ද්‍රව්‍ය භාවිත විචලනය

සෘජු ශ්‍රම පිරිවැය විචලනය

සත්‍ය ශ්‍රමය (වැටුප් ගෙවූ) X සත්‍ය අනුපාතය	XXX
සෘජු ශ්‍රම අනුපාත විචලනය	XX
සත්‍ය ශ්‍රමය (වැටුප් ගෙවූ) X ප්‍රමිත අනුපාතය	XXX
සෘජු ශ්‍රම අක්‍රීය කාල විචලනය	XX
සත්‍ය ශ්‍රමය (වැඩ කළ) X ප්‍රමිත රේඵය	XXX
සෘජු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය	XX
ප්‍රමිත ශ්‍රමය X ප්‍රමිත රේඵය	XXX

(සත්‍ය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමිත වටිනාකම)

අභ්‍යාස

01. පියුම් සමාගම විසින් නිපදවන K නම් භාණ්ඩයේ පිරිවිතරයන් පහත වේ.

$$DL 1 - \text{පැයකට රු. 1,500 බැගින් පැය 8} = \text{රු. 12,000}$$

ඔවුන් පසුගිය පෙබරවාරි මාසයේ දී ඒකක 2,000 ක නිෂ්පාදනයක් සෘජු ශ්‍රම පැය 15,000 ක් උපයෝගී කරගනිමින් සිදුකරයි. සත්‍ය සෘජු ශ්‍රම පිරිවැය රු. මිලියන 31 වූ අතර ඒ සඳහා ශ්‍රම පැය 15,500 ක් සඳහා පැයකට රු. 2,000 බැගින් වැය කරයි.

ඔබ විසින් පහත දෑ ගණනය කරන්න.

1. සෘජු ශ්‍රම පිරිවැය
2. සෘජු ශ්‍රම අනුපාත විචලනය
3. අක්‍රීය කාල විචලනය
4. සෘජු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය

විචල්‍ය පොදුකාර්ය පිරිවැය විචලනය

සත්‍ය විචල්‍ය නිෂ්පාදන පොදුකාර්ය වියදම	XXX
විචල්‍ය පොදුකාර්ය වියදම් විචලනය	XX
වැඩ කළ ශ්‍රම පැය X වි.නි.පොදු. අන්තර්ගත අනුපාතය	XXX
වි.නි. පොදුකාර්ය කාර්යක්ෂමතා විචලනය	XX
ප්‍රමිත ශ්‍රමය පැය X වි.නි.පොදු. අන්තර්ගත අනුපාතය	XXX
(සත්‍ය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමිත වටිනාකම)	

අභ්‍යාස

01. තෙහුක සමාගමේ X නම් භාණ්ඩය සඳහා ප්‍රමිත විචල්‍ය පොදුකාර්ය පිරිවැය පහත දක්වා ඇත.

$$VOH - \text{පැයකට රු. 15 බැගින් පැය 6} = \text{රු. 90}$$

අප්‍රේල් මාසය සඳහා සත්‍ය පිරිවැයන් මෙසේය

සත්‍ය විචල්‍ය පොදුකාර්ය පිරිවැය	=	රු 17,110
වැටුප් ගෙවූ සේවක පැය ගණන	=	1,230 පැය
අක්‍රීය කාලය	=	50 පැය
සත්‍ය නිෂ්පාදන ඒකක ප්‍රමාණය	=	200

ඔබ විසින් පහත දෑ ගණනය කරන්න.

1. විචල්‍ය පොදුකාර්ය පිරිවැය විචලනය
2. විචල්‍ය පොදුකාර්ය වියදම් විචලනය
3. විචල්‍ය පොදුකාර්ය කාර්යක්ෂමතා විචලනය

ස්ථාවර පොදුකාර්ය පිරිවැය විවලනය

සත්‍ය ස්ථාවර නිෂ්පාදන පොදුකාර්ය වියදම	XXX
ස්ථාවර පොදුකාර්ය වියදම් පරිමානය	XX
අයවැයගත ස්ථාවර නිෂ්පාදන පොදුකාර්ය වියදම	XXX
ස්ථාවර පොදුකාර්ය ධාරිතා විවලනය	XX
වැඩ කළ පැය X ස්ථාවර නි. පොදුකාර්ය අවශෝෂණ අනුපාතය	XXX
ස්ථාවර පොදුකාර්ය කාර්යක්ෂමතා විවලනය	XX
ප්‍රමිත පැය X ස්ථාවර නිෂ්පාදන පොදු. අවශෝෂණ අනුපාතය	XXX

අභ්‍යාස

01. මධුනා සමාගම පහත තොරතුරු ඔබට සපයා ඇත.

අයවැයගත තොරතුරු

මාසික නිෂ්පාදනය	ඒකක	25,000
මාසික ස්ථාවර පිරිවැය	රු.	100,000
මාසික සෘජු ශ්‍රම කාලය	පැය	50,000

අගෝස්තු මාසය සඳහා සත්‍ය තොරතුරු පහත පරිදි වේ.

මාසික නිෂ්පාදනය	ඒකක	25,500
මාසික ස්ථාවර පිරිවැය	රු.	114,750
මාසික සෘජු ශ්‍රම කාලය	පැය	44,625

ඔබ විසින් පහත දෑ ගණනය කරන්න.

- ස්ථාවර පොදුකාර්ය පිරිවැය විචලනය
- ස්ථාවර පොදුකාර්ය වියදම් විචලනය
- ස්ථාවර පොදුකාර්ය පරිමා විචලනය
- ස්ථාවර පොදුකාර්ය ධාරිතා විචලනය
- ස්ථාවර පොදුකාර්ය පරිමා කාර්යක්ෂමතා විචලනය

පිරිවැය විවලනයන් සඳහා හේතු

විවලනය	වාසිදායක	අවාසිදායක
1. සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල	<ol style="list-style-type: none"> අනපේක්ෂිත ප්‍රමාණ වට්ටම් ලැබීම. ගුණාත්මක බව අඩු අමුද්‍රව්‍ය මිලට ගැනීම. කිරුබදු සහ වෙනත් මිලදී ගැනීමේ පිරිවැය නිසා මුලින් අපේක්ෂා කළ ඒකක ප්‍රමාණය අඩුවීම. 	<ol style="list-style-type: none"> අපේක්ෂිත මුදල් වට්ටම් ප්‍රමාණ අඩුවීම. තත්ත්වයෙන් උසස් අමුද්‍රව්‍ය මිලට ගැනීම. කිරුබදු සහ වෙනත් පිරිවැය අඩුවීම මත අපේක්ෂිත මිලට ගැනුම් ඒකක ප්‍රමාණය වැඩිවීම කළ ඒකක ප්‍රමාණය අඩුවීම.

<p>2. සෘජු ද්‍රව්‍ය භාවිත</p>	<ol style="list-style-type: none"> පුහුණු ශ්‍රමය හේතුවෙන් අමුද්‍රව්‍ය නාස්තිය අඩුවීම. ප්‍රමිතයේ යම් දෝෂයක් නිසා ඒකකයකින් වැඩි භාවිතයක් ලැබීම. උසස් තත්වයේ අමුද්‍රව්‍ය මිල දී ගැනීම 	<ol style="list-style-type: none"> නුපුහුණු ශ්‍රමය හේතුවෙන් අමුද්‍රව්‍ය නාස්තිය වැඩිවීම. ප්‍රමිතයේ යම් දෝෂයක් නිසා ඒකකයක භාවිතය වැඩිවීම. තත්වයේ අමුද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම.
<p>3. සෘජු ශ්‍රම අනුපාත විචලනය</p>	<ol style="list-style-type: none"> නුපුහුණු ශ්‍රමය භාවිතා කිරීම. භාවිත අනුපාතය වැඩි නොවීම. ශ්‍රමය සඳහා ගෙවීමට අපේක්ෂිත අනුපාතයෙන් විවිධ ක්‍රම භාවිතා කිරීම. 	<ol style="list-style-type: none"> පුහුණු ශ්‍රමය භාවිතා කිරීම. වැටුප් අනුපාතයේ අනපේක්ෂිත වැඩිවීම. අනපේක්ෂිත අතිකාල දීමනා ගෙවීම.
<p>4. සෘජු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය</p>	<ol style="list-style-type: none"> සාර්ථක අභිප්‍රේරණ ක්‍රම භාවිතය මගින් කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිවීම. පුහුණු ශ්‍රමය භාවිතය ශ්‍රමිකයින් පුහුණුව මගින් කාර්යක්ෂමතාවය අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලයට වඩා වැඩිකරගත හැක. 	<ol style="list-style-type: none"> අඩු සේවක අභිප්‍රේරණය සහ අධීක්ෂණය නිසා ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතාවය අඩුවීම. නුපුහුණු ශ්‍රමය භාවිතය ශ්‍රමික පුහුණුව අඩුවීමෙන් අපේක්ෂිත ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතාවය නොලැබීම.
<p>5. අක්‍රීය කාල විචලනය</p>		<ol style="list-style-type: none"> යන්ත්‍ර සූත්‍ර ක්‍රියාවිරහිත වීම. සේවකයින් අසනීප වීම. නිෂ්පාදනය අඛණ්ඩව සිදුකිරීමට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය නොමැතිවීම.
<p>6. විචල්‍ය පොදුකාර්ය වියදම් විචලනය</p>	<ol style="list-style-type: none"> භාවිතා කරන පොදුකාර්ය ස්වභාවය අනුව අයකිරීම. පොදුකාර්ය පිරිවැය අඩු කිරීම/ඉතිරි කිරීම. 	<ol style="list-style-type: none"> භාවිතා කරන පොදුකාර්ය ස්වභාවය අනුව අයකිරීම. පොදුකාර්ය පිරිවැය අඩුකිරීම/ඉතිරි කිරීම.
<p>7. විචල්‍ය පොදුකාර්ය කාර්යක්ෂමතාවය විචලනය</p>	<p>සාමාන්‍යයෙන් සෘජු ශ්‍රම පැය පදනම මත විචල්‍ය පොදුකාර්ය අවශෝෂණය කරගනු ලැබේ. එබැවින් ඉහත සඳහන් කල සෘජු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචල්‍යයන්ට අදාල හේතු මෙහිදී අදාල වේ.</p>	
<p>8. ස්ථාවර පොදුකාර්ය වියදම් විචලනය</p>	<ol style="list-style-type: none"> භාවිතා කරන පොදුකාර්යන්හි ස්වභාවය වෙනස්වීම. පොදුකාර්ය පිරිවැය අඩුවීම. 	<ol style="list-style-type: none"> භාවිතා කරන පොදුකාර්යන්හි ස්වභාවය වෙනස්වීම පොදුකාර්ය පිරිවැය වැඩිවීම.
<p>9. ස්ථාවර පොදුකාර්ය පරිමා විචලනය</p>	<p>සත්‍ය නිෂ්පාදනය වැඩිවීම.</p>	<p>සත්‍ය නිෂ්පාදන අඩුවීම.</p>

10. ස්ථාවර පොදුකාර්ය පරිමා කාර්යක්ෂමතා විචලනය	සාමාන්‍යයෙන් ස්ථාවර පොදුකාර්ය පිරිවැය සෘජු ශ්‍රම කාලය මත පදනම්ව අවශෝෂණය කරගනු ලැබේ. එබැවින් සෘජු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය සඳහා ඇති හේතු මෙම විචලනයටද අදාළ වේ.	
11. ස්ථාවර පොදුකාර්ය ධාරිතා විචලනය	සේවකයන්ගේ වැඩකරන කාලය වැඩිකිරීම.	සේවකයන්ගේ අක්‍රීය කාලය වැඩිකිරීම.

විකුණුම් විචලනයන්

සත්‍ය විකුණුම් ඒකක X සත්‍ය ආන්තිකය	XXX
විකුණුම් මිල විචලනය	XX
සත්‍ය විකුණුම් ඒකක X ප්‍රමිත ආන්තිකය	XXX
විකුණුම් ආන්තික පරිමා විචලනය	XX
අයවැයගත විකුණුම් ඒකක X ප්‍රමිත ආන්තිකය	XXX

(අයවැයගත ලාභය)

ප්‍රමිත ආන්තිකය = ප්‍රමිත විකුණුම් මිල - ප්‍රමිත පිරිවැය
සත්‍ය ආන්තිකය = සත්‍ය විකුණුම් මිල - ප්‍රමිත පිරිවැය

අභ්‍යාස

01. AKERUS සමාගමේ පසුගිය සැප්තැම්බර් මාසයට අදාළ නිෂ්පාදන සහ විකුණුම් තොරතුරු පහත වේ.

නිෂ්පාදනය	අයවැයගත / ප්‍රමිත			සත්‍ය		
	ඒකක ප්‍රමාණය	ඒකකයක විකුණුම් මිල රු.	ඒකකයක පිරිවැය	ඒකක ප්‍රමාණය	ඒකකයක විකුණුම් මිල රු.	ඒකකයක පිරිවැය රු.
M	1,000	100	80	1,050	98	82
N	1,500	110	95	1,400	111	96
	2,500			2,450		

ඔබ විසින් පහත දෑ ගණනය කරන්න.

1. විකුණුම් මිල විචලනය
2. විකුණුම් ආන්තික පරිමා විචලනය
3. විකුණුම් ආන්තික විචලනය

සංකීර්ණ විචලනයන්

සෘජු ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රණ හා ඵලදා විචලනය

නිෂ්පාදනය සඳහා අමුද්‍රව්‍ය 1 ට වඩා වැඩියෙන් භාවිතා කරන විට ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රණ හා ඵලදා විචලනයන් ඇති වේ.

සත්‍ය ද්‍රව්‍ය X සත්‍ය මිල	XXX
සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විචලනය	XX
සත්‍ය ද්‍රව්‍ය X ප්‍රමිත මිල	XXX
සෘජු ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රණ විචලනය	XX
සත්‍ය ද්‍රව්‍ය X ප්‍රමිත මිශ්‍රණ X ප්‍රමිත මිල	XXX
සෘජු ද්‍රව්‍ය ඵලදා විචලනය	XX
ප්‍රමිත ද්‍රව්‍ය X ප්‍රමිත මිශ්‍රණ X ප්‍රමිත මිල	XXX

අත්‍යාක

01. Yasida සමාගමේ L නම් නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමිත අමුද්‍රව්‍ය පිරිවැය පහත පරිදි වේ.

- සෘජු අමුද්‍රව්‍ය - A කිලෝවක් රු. 10 බැගින් 6kg
- B කිලෝවක් රු. 05 බැගින් 4kg

20xx මැයි මාසය සඳහා සත්‍ය නිෂ්පාදන තොරතුරු පහත වේ.

- සෘජු අමුද්‍රව්‍ය - A කිලෝවක් රු. 12 බැගින් 7,700kg
- B කිලෝවක් රු. 04 බැගින් 3,300kg

අදාළ මාසයේදී 'L' නම් භාණ්ඩයක ඒකක 1,000 නිපදවා ඇත.

ඔබ විසින් පහත දැ ගණනය කරන්න.

1. සෘජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය විචලනය
2. සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විචලනය
3. සෘජු ද්‍රව්‍ය භාවිත විචලනය
4. සෘජු ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රණ විචලනය
5. සෘජු ද්‍රව්‍ය ඵලදා විචලනය

සෘජු ශ්‍රම මිශ්‍රණ හා ඵලදායීතා විචලනය

(එක් ශ්‍රම කණ්ඩායමකට වඩා වැඩියෙන් සිටින විට මෙම විචලනයන් ඇති වේ)

සත්‍ය ශ්‍රමය (වැටුප් ගෙවූ) X සත්‍ය අනුපාතය	XXX
ශ්‍රම අනුපාත විචලනය	XX
සත්‍ය ශ්‍රමය (වැටුප් ගෙවූ) X ප්‍රමිත අනුපාතය	XXX
ශ්‍රම අක්‍රිය කාල විචලනය	XX
සත්‍ය ශ්‍රමය (වැඩ කළ) X ප්‍රමිත අනුපාතය	XXX
සෘජු ශ්‍රම මිශ්‍රණ විචලනය	XX
සත්‍ය ශ්‍රමය X ප්‍රමිත මිශ්‍රණ X ප්‍රමිත අනුපාතය	XXX
සෘජු ශ්‍රම ඵලදායීතා විචලනය	XX
ප්‍රමිත ශ්‍රමය X ප්‍රමිත මිශ්‍රණ X ප්‍රමිත අනුපාතය	XXX

අභ්‍යාස

01. **Tharuka** සමාගම විසින් නිපදවන 'TX' නම් නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමිත පිරිවැය පහත වේ.

සාප්ත අමුද්‍රව්‍ය	-	පිරිමි පැයකට	රු. 1,500 බැගින් පැය 5
	-	ගැහැණු පැයකට	රු. 1,000 බැගින් පැය 5

20xx මැයි මාසය සඳහා සත්‍ය නිෂ්පාදන තොරතුරු පහත වේ.

සාප්ත අමුද්‍රව්‍ය	-	පිරිමි පැයකට	රු. 1,200 බැගින් පැය 18,000
	-	ගැහැණු පැයකට	රු. 1,400 බැගින් පැය 15,000

අමුද්‍රව්‍ය හිඟවීම නිසා අක්‍රීය කාල ගැහැණු සේවකයන් සඳහා පැය 500 ලෙස සටහන් වේ. 'TX' ඒකක 3,000 ක් මාසය තුළ නිපදවා ඇත.

ඔබ විසින් පහත දැ ගණනය කරන්න.

1. සාප්ත ශ්‍රම පිරිවැය විචලනය
2. සාප්ත ශ්‍රම අනුපාත විචලනය
3. සාප්ත ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය
4. සාප්ත ශ්‍රම මිශ්‍රණ විචලනය
5. සාප්ත ශ්‍රම ඵලදායිතා විචලනය

02. **Chamodi** සමාගමේ 'P' නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමිත ශ්‍රම පිරිවැය දත්තයන් පහත වේ.

සාප්ත අමුද්‍රව්‍ය	-	පුහුණු පැයකට	රු. 60 බැගින් පැය 6
	-	නුපුහුණු පැයකට	රු. 50 බැගින් පැය 4

20xx ජූනි මාසය සඳහා සත්‍ය තොරතුරු පහත වේ. නිපදවූ ඒකක ගණන 10 කි.

සාප්ත අමුද්‍රව්‍ය	-	පුහුණු පැයකට	රු. 65 බැගින් පැය 500
	-	නුපුහුණු පැයකට	රු. 45 බැගින් පැය 550

ඔබ විසින් පහත දැ ගණනය කරන්න.

1. සාප්ත ශ්‍රම පිරිවැය විචලනය
2. සාප්ත ශ්‍රම අනුපාත විචලනය
3. සාප්ත ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය
4. සාප්ත ශ්‍රම මිශ්‍රණ විචලනය
5. සාප්ත ශ්‍රම ඵලදායිතා විචලනය

විකුණුම් ආන්තික මිශ්‍රණ සහ ප්‍රමාණ විචලනය

සත්‍ය විකුණුම් ඒකක X සත්‍ය ආන්තිකය	XXX
විකුණුම් මිල විචලනය	XX
සත්‍ය විකුණුම් ඒකක X ප්‍රමිත ආන්තිකය	XXX
විකුණුම් ආන්තික මිශ්‍රණ විචලනය	XX
සත්‍ය විකුණුම් ඒකක X ප්‍රමිත මිශ්‍රණ X ප්‍රමිත ආන්තිකය	XXX
විකුණුම් ආන්තික ප්‍රමාණ විචලනය	XX
අයවැයගත විකුණුම් ඒකක X ප්‍රමිත මිශ්‍රණ X ප්‍රමිත ආන්තිකය	XXX

අභ්‍යාස

01. නිසර සමාගමේ 20xx අගොස්තු මාසයේ A හා B නිෂ්පාදන වල තොරතුරු පහත වේ.

භාණ්ඩය	අයවැයගත / ප්‍රමිත			සත්‍ය		
	ඒකක	ඒකකයක විකුණුම් මිල	ඒකකයක පිරිවැය	ඒකක	ඒකකයක විකුණුම් මිල	ඒකකයක පිරිවැය
	රු.	රු.		රු.	රු.	
A	1,000	100	80	1,050	98	82
B	1,500	110	95	1,400	111	96
	2,500			2,450		

ඔබ විසින් පහත දෑ ගණනය කරන්න.

1. විකුණුම් මිල විචලනය
2. විකුණුම් ආන්තික පරිමා විචලනය
3. විකුණුම් වටිනාකම් විචලනය
4. විකුණුම් ආන්තික මිශ්‍රණ විචලනය
5. විකුණුම් ආන්තික ප්‍රමාණ විචලනය

මෙහෙයුම් ප්‍රකාශ සහ ලාභ සැසඳුම්

අයවැයගත දායකය	XXX
+ වාසිදායක විචලනයන්	XX
(-) අවාසිදායක විචලනයන්	(XX)
සත්‍ය දායකය	<u>XXX</u>

අභ්‍යාස

01. XYZ සමාගමේ 20xx ජූනි මාසය සඳහා වූ විචලනයන් පහත වේ.

සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විචලනය	රු.	5,850	(අවාසිදායක)
සෘජු ද්‍රව්‍ය භාවිත විචලනය	රු.	7,800	(අවාසිදායක)
සෘජු ශ්‍රම අනුපාත විචලනය	රු.	3,900	(වාසිදායක)
සෘජු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා විචලනය	රු.	4,875	(වාසිදායක)
විචල්‍ය පොදුකාර්ය වියදම් විචලනය	රු.	2,925	(අවාසිදායක)
විචල්‍ය පොදුකාර්ය කාර්යක්ෂමතා විචලනය	රු.	3,900	(වාසිදායක)
ස්ථාවර පොදුකාර්ය වියදම් විචලනය	රු.	600	(අවාසිදායක)
ස්ථාවර පොදුකාර්ය පරිමා විචලනය	රු.	375	(අවාසිදායක)
විකුණුම් මිල විචලනය	රු.	4800	(අවාසිදායක)
විකුණුම් පරිමා විචලනය	රු.	1,400	(වාසිදායක)
විකුණුම් ආන්තික පරිමා විචලනය	රු.	400	(වාසිදායක)

අයවැයගත විකුණුම් මිල සහ සත්‍ය විකුණුම් මිල පිළිවෙලින් රු. 140 හා රු. 135 වේ. ප්‍රමිත දායකත්වය එක් ඒකකයක් සඳහා රු. 30 කි. අයවැයගත සහ සත්‍ය නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් ඒකක 1,000 සහ 975 ක් වේ. අයවැයගත සහ සත්‍ය විකුණුම් ඒකක ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් ඒකක 950 සහ 960 වේ.

	රු.
සෘජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය	62,300
සෘජු ශ්‍රම පිරිවැය	15,600
විචල්‍ය පොදුකාර්ය පිරිවැය	33,150
ස්ථාවර පොදුකාර්ය පිරිවැය	15,600

ඉදිරියට ගෙනෙන ලද නිමි තොග නොමැත.

ඉහත තොරතුරු පදනම් කරගෙන ප්‍රමිත ලාභය සහ සත්‍ය ලාභය අතර සැසඳුමක් පිළියෙල කරන්න.

පෞර්ණ විභාග ප්‍රශ්න

2019 ජූලි 9 (B)

සීමාසහිත රතා සමාගම, P නිෂ්පාදනය, නිෂ්පාදනය කර විකුණනු ලබයි. පහත සඳහන් තොරතුරු P නිෂ්පාදනයට අදාළ ප්‍රමිත පිරිවැය පත්‍රිකාවෙන් උපුටාගන්නා ලදී.

	ඒකකයක මිල (රු.)
විකුණුම් මිල	6,000
සාප්ප ද්‍රව්‍ය (ලීටර් 1 ක් රු. 650/- බැගින් ලීටර් 4 ක්)	2,600
සාප්ප ශ්‍රමය :	
පුහුණු ශ්‍රමය (පැයකට රු. 400/- බැගින් පැය 1.5 ක්)	600
නුපුහුණු ශ්‍රමය (පැයකට රු. 180/- බැගින් පැය 6 ක්)	1,080
විවලය පොදුකාර්ය (පැයකට රු. 110/- බැගින් පැය 7.5 ක්)	825
දායකය	895

2018/19 වර්ෂය සඳහා අයවැයගත විකුණුම්/නිෂ්පාදනය ඒකක 4,300 ක් වන අතර 2018/19 වර්ෂය සඳහා සත්‍ය නිෂ්පාදනය ඒකක 4,380 කි. 2018/19 වර්ෂය සඳහා සත්‍ය තොරතුරු පහත පරිදි වේ.

	රු.
විකුණුම් (ඒකක 4,380)	26,061,000
සාප්ප ද්‍රව්‍ය (ලීටර් 1 ක් රු. 630/- බැගින් ලීටර් 17,800)	11,214,000
සාප්ප ශ්‍රම පිරිවැය :	
පුහුණු ශ්‍රමය (පැයකට රු. 425/- බැගින් පැය 6,150)	2,613,750
නුපුහුණු ශ්‍රමය (පැයකට රු. 170/- බැගින් පැය 27,400)	4,658,000
විවලය පොදුකාර්ය	3,761,000

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ :

- (a) පහත සඳහන් දෑ ගණනය කරන්න.
 - (i) සාප්ප ශ්‍රම අනුපාතය විචලනය (Direct Labour Rate Variance) (ලකුණු 02)
 - (ii) සාප්ප ශ්‍රම මිශ්‍රණ විචලනය (Direct Labour Mix Variance) (ලකුණු 04)
 - (iii) සාප්ප ශ්‍රම ඵලදා විචලනය (Direct Labour Yield Variance) (ලකුණු 04)

(b) ඉහත ගණනය කරන ලද විවලනයන් සහ පහත දී ඇති විවලනයන් භාවිත කර, අයවැයගත දායකය සහ සත්‍ය දායකය සැසඳීමට මෙහෙයුම් ප්‍රකාශනයක් පිළියෙල කරන්න.

	වටිනාකම (රු.)	තත්ත්වය
සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විවලනය	356,000	වාසි
සෘජු ද්‍රව්‍ය භාවිතා විවලනය	182,000	අවාසි
විවලය පොදුකාර්ය වියදම් විවලනය	70,500	අවාසි
විවලය පොදුකාර්ය කාර්යක්ෂමතා විවලනය	77,000	අවාසි
විකුණුම් පරිමා ආන්තික විවලනය	71,600	වාසි
විකුණුම් මිල විවලනය	219,000	අවාසි

(ලකුණු 05)
(මුළු ලකුණු 25)

2020 ජූලි 8

සීමාසහිත W සමාගම, X නිෂ්පාදිතය, නිෂ්පාදනය කර විකුණනු ලබයි. පහත සඳහන් තොරතුරු X නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රමිත පිරිවැය පත්‍රිකාවෙන් උපුටාගන්නා ලදී.

	ඒකකයක මිල (රු.)
සෘජු ද්‍රව්‍ය :	
ද්‍රව්‍ය A (ලීටරයක් රු. 80/- බැගින් ලීටර් 1 ක්)	80
ද්‍රව්‍ය B (ලීටරයක් රු. 120/- බැගින් ලීටර් 2.5 ක්)	300
සෘජු ශ්‍රමය (පැයකට රු. 180/- බැගින් පැය 2 ක්)	360
විවලය පොදුකාර්ය (පැයකට රු. 70/- බැගින් පැය 2 ක්)	140
මුළු විවලය පිරිවැය	880
විකුණුම් මිල	1,090
දායකය	210

2020 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා අයවැයගත විකුණුම්/නිෂ්පාදනය ඒකක 35,000 කි.

2020 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා පහත සඳහන් සත්‍ය ප්‍රතිඵල ළඟා කරගන්නා ලදී.

සත්‍ය විකුණුම් / නිෂ්පාදන ඒකක		ඒකක 22,340
විකුණුම් වටිනාකම (රු.)		24,685,700
සෘජු ද්‍රව්‍ය :		
ද්‍රව්‍ය A (ලීටර 23,400) (රු.)		1,825,200
ද්‍රව්‍ය B (ලීටර 51,500) (රු.)		6,695,000
සෘජු ශ්‍රම පිරිවැය (පැය 43,500) (රු.)		8,526,000
විවලය පොදුකාර්ය (රු.)		3,132,000

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ :

පහත සඳහන් විචලනයන් ගණනය කරන්න.

- (a) සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල (Direct Material Price) (ලකුණු 03)
 - (b) සෘජු ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රණ (Direct Material Mix) (ලකුණු 04)
 - (c) සෘජු ද්‍රව්‍ය ඵලදා (Direct Material Yield) (ලකුණු 04)
 - (d) සෘජු ශ්‍රම අනුපාත (Direct Labour Rate) (ලකුණු 02)
 - (e) සෘජු ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතා (Direct Labour Efficiency) (ලකුණු 02)
- (මුළු ලකුණු 15)

2020 - 8 (B) (නියමිත පූර්ණ පත්‍රය)

සමාගමක් විසින් අමුද්‍රව්‍ය වර්ග දෙකක් වන M_1 සහ M_2 භාවිතා කරමින් භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ. අදාළ භාණ්ඩයේ ඒකකයකට අදාළ ප්‍රමිත පිරිවැය තොරතුරු පහත පරිදි වේ.

	රු.
සෘජු ද්‍රව්‍ය M_1 - කිලෝග්‍රෑමයක් රු. 20/- බැගින් කිලෝ ග්‍රෑම් 8 ක්	160
සෘජු ද්‍රව්‍ය M_2 - කිලෝග්‍රෑමයක් රු. 10/- බැගින් කිලෝ ග්‍රෑම් 12 ක්	120
සෘජු ශ්‍රමය - පැයකට රු. 60/- බැගින් පැය 04 ක්	240

2019 දෙසැම්බර් මාසය සඳහා නිෂ්පාදිත සහ විකුණුම් ප්‍රමාණය ඒකක 1000 කි.

ඔබ විසින් පහත සඳහන් විචලනයන් ගණනය කරන්න.

1. සෘජු ද්‍රව්‍ය මිල විචලනය
 2. සෘජු ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රණ විචලනය
 3. සෘජු ද්‍රව්‍ය ඵලදා විචලනය
 4. සෘජු ශ්‍රම අනුපාත විචලනය (ලකුණු 10)
- (මුළු ලකුණු 25)